VIII

DECLARACIÓ DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS SOBRE L'EXCLUSIÓ DE LA LLENGUA CATALANA DEL PROGRAMA LINGUA DE LA COMUNITAT EUROPEA

(Acord del 7 de maig de 1993)

El 7 de maig de 1993 fou aprovada la «Declaració de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans sobre l'exclusió de la llengua catalana del programa Lingua de la Comunitat Europea», el qual reproduïm a continuació.

DECLARACIÓ DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS SOBRE L'EXCLUSIÓ DE LA LLENGUA CATALANA DEL PROGRAMA LINGUA DE LA COMUNITAT EUROPEA

La Constitució espanyola, tant com els estatuts de les comunitats respectives, reconeixen l'ús i l'oficialitat del català en el seu àmbit lingüístic dins de l'Estat, i doncs també en els diferents nivells de l'ensenyament, des de l'ensenyament general bàsic fins a la universitat.

Malgrat les transferències a les autonomies en matèria d'ensenyament, molt sovint és el Govern de Madrid qui programa els marcs generals de participació de totes les entitats implicades de tot l'Estat —i, per tant, també de les comunitats autònomes la llengua de les quals és el català— en bona part dels projectes educatius de la Comunitat Europea i internacionals.

No es tracta de posar en qüestió que el Govern central s'atribueixi el paper que li correspon, sinó que el dugui a terme, sense tenir present les conseqüències en aquest punt de l'article 3 de la Constitució i sense respectar la norma legal i l'esperit que la inspira pel que fa a la presència del català en aquests programes europeus i internacionals, tal com ha palesat recentment la marginació d'aquesta llengua del programa Lingua, fet, altrament, que, tot i constituir per la seva gravetat i característiques el detonant del present escrit, no és, deplorablement, l'únic ni de bon tros que el justifica.

Tant l'Institut d'Estudis Catalans, a través de les seves seccions i societats filials, com les universitats, com moltes altres institucions tot al llarg del domini de la llengua han mantingut i mantenen programes de recerca, cursos regulars, conferències i congressos en català en totes les especialitats, científiques i humanístiques, com correspon a una llengua amb una tradició literària de les més importants entre les europees i que s'ha anat incorporant a les diferents àrees del saber des del segle XIX d'una manera gradual i cons-

tant i a desgrat dels massa freqüents períodes de repressió o de preterició.

Amb tants d'esforços i de realitzacions al darrere, costa de fer-nos a la idea que calgui encara recordar, i amb to de reivindicació, que el català és de ple dret una llengua de cultura. I que com a tal és de justícia que sigui tractada, a Europa i arreu del món. Tanmateix, les circumstàncies ens forcen a recordar-ho de bell nou i a reivindicar allò que és just tant perquè respon a la realitat com perquè s'ajusta al que és previst en l'ordenament jurídic vigent.

És cert que tota la cultura de l'àmbit lingüístic català encara no es realitza exclusivament en català. Però no és menys cert que aquesta cultura es val del català en una bona part de la seva actuació. Allò que amb el text present pretenem de reivindicar com de justícia és que aquesta cultura no resti aïllada pel fet de fer-se en català.

Els qui pensen, ensenyen, investiguen i escriuen en català demanen de no ser ignorats per aquest fet. Al contrari, demanen que hom favoregi el coneixement de la realitat de la llengua i de la cultura catalanes entre els europeus i arreu del món.

Les grans llengües de cultura constitueixen mitjans d'informació internacional preferents i indiscutibles. Però les que són igualment llengües de cultura, encara que no siguin tan grans ni pel nombre de parlants ni pel gruix de la tradició, de vegades, no haurien de ser excloses de la comunicació sinó tenir-ne afavorit l'accés: és lògic i de justícia que aquestes llengües siguin vehiculars de l'ensenyament, la recerca i la vida acadèmica en general en llurs àmbits respectius, i és igualment lògic i de justícia que els europeus que vulguin accedir-hi siguin informats de la realitat i puguin fer-ho perquè els en siguin facilitats els mitjans.

Europa no ens deu voler pas forçar a parlar, en el nostre àmbit lingüístic, una altra llengua que no sigui el català per venir a sentir-nos, per participar de la cultura que transmetem i creem en català. Ni deu voler dir que, per no haver-hi posat ella els mitjans necessaris, quedem exclosos de la comunicació científica i humanística perquè ensenyem i investiguem en català en el nostre àmbit lingüístic. No volem dir que el català es trobi ara entre les grans llengües de comunicació científica i humanística internacional —tot i que s'hi troba ja, en certes disciplines. Només volem dir que el català reclama, dins de l'àmbit en què és parlat, els mateixos drets que qualsevol altra llengua de cultura, i que és indispensable que els europeus que volen venir a aprendre i a participar en recerques i estudis en català, puguin aprendre la llengua catalana i participar en els esforços que hi dediquen els seus conreadors autòctons.

ANNEX

Destinataris de la declaració de la Secció Filològica sobre l'exclusió del català del programa Lingua

1. *Estat espanyol*

Joan Carles I
rei d'Espanya

Felipe González
president del Govern espanyol

Camilo Barcia
ambaixador permanent d'Espanya davant la CEE

Carlos Westendorp
secretari d'estat per a les Comunitats Europees

Narcís Serra
vicepresident del Govern espanyol

Jordi Solé Tura
ministre de Cultura

Alfredo Pérez Rubalcaba
ministre d'Educació i Ciència

Javier Solana
ministre d'Afers Exteriors

2. *Mesa del Parlament Europeu*

Egon Alfred Klepsch
president

Georgios Anastassopoulos
vicepresident

Roberto Barzanti
vicepresident

Marie Anne Isler Béguin
vicepresidenta

António Capucho
vicepresident

João Cravinho
vicepresident

Nicolas Estgen
vicepresident

Nicole Fontaine
vicepresidenta

David W. Martin
vicepresident

Maria Magnani Noya
vicepresidenta

Nicole Pery
vicepresidenta

Hans Johannes Wilhelm Peters
vicepresident

Georgios Romeos
vicepresident

Sir Jack Stewart-Clark
vicepresident

Josep Verde Aldea
vicepresident

Manuel Porto
qüestor

Andrea Raggio
qüestor

Imelda Mary Read
qüestora

Doménec Romera Alcàzar
qüestor

Anthony M. H. Simpson
qüestor

3. *Altres destinataris*

La declaració també fou enviada als membres de les comissions de Cultura del Parlament Europeu i de la Unió Europea, i així mateix al comissari de Cultura.